

МЕДИЦИНСКО СПИСАНИЕ

ИЗДАВА

ВАРНЕНСКОТО МЕДИЦИНСКО ДРУЖЕСТВО

Излиза на 1, 10 и 20 число сѣки мѣсецъ

ЦѢНАТА ЗА ГОДИНА
Въ БѢЛГАРИЯ 8 ЛЕВА
Въ СТРАНСТВО 8½ « златни

ПОДПИСКИ СЕ ПРИЕМАТЪ
ВЪ РЕДАКЦИЈАТА НА
«Медицинско Списание», Варна

РЕДАКЦИОННИЙ КОМИТЕТЪ:

Д-ръ Юрдановъ
„ Пюснюлиевъ

Д-ръ Севвовъ
„ Ивановъ.

СЪДЪРЖАНИЕ: Популярна медицина — Дезинфекция на туберкулазните грипки. — Позитъ клинически препарати. — Изъ медицинската преса. — Разни. —

ПОПУЛЯРНА МЕДИЦИНА

ИЛИ

ДАВАНЕ ПЪРВА ПОМОЩЪ НА БОЛНИ И РАНЕНИ ВЪ ОТСЪТСТВИЕ
НА ЛѢКАРЬ.

ГЛАВА IV.

Болѣсти на дъхателнитѣ органи.

(Продължение отъ брой 10)

Хремата (хропотницата). Тя произлиза обикновенно отъ нистиванне, срѣща се много често и въобще бива твърдѣ легка; въ нѣкои случаи обаче тя става много тежка. — Наистина, въ старитѣ хора възпалението може да се распространи отъ дунгитѣ на носа въ праздинитѣ на челото и въ мозъка. Тя

може да стане случайна причина на дамла; може също да премине през вътрешното ухо въ мозъка и да докара смърт. — Въ първата възраст хремата оморява много бързо, като пречатствува на дѣцата да сучатъ. Ако владѣе епидемически крупъ, хремата може случайно да причини тѣзи страшна болѣсть; въ всеки случай тя може да земе нѣкой отъ видоветѣ и тогава се нарича псевдо-мембранозна. Тя се распознава по червенината на носнитѣ крила и на цѣлия носъ, по желтигвата течность, която мирисе лошо, по шумливото дѣханне и по сухостта на устата. — Повечето гържди въспаления наченватъ съ хрема; тя често бива причина на глухота въ всичкитѣ възрасти; тя може да причини изгубването на обоняннето и на вкуса и по нѣкога да произведе очнболъ много или малко тежъкъ. — Хремата прочее, която може би е най-лека отъ всичкитѣ болѣсти, може по нѣкога да бѣде доста тежка, тѣй щото безъ помощта на единъ искусенъ лѣкаръ, тя може да причини смъртта на болния.

Ако хремата е силна трѣбва бързо да се дѣйствува противъ нея. Три-четири пѣти на день, преди ядене, да се потопяватъ краката въ топла вода въ която се прибавя пепель отъ дърва и гдѣто да се държатъ отъ петъ до шестъ минути. Ако хремата е произлязла отъ истиваннето на рѣцетѣ, трѣбва и тѣ да се потопяватъ въ топла вода по същия начинъ. Нѣколко пѣти презъ деня да се дѣха пара отъ вода, въ която сѣхъ се варили омекчителни трѣви, като обикновенъ слѣзъ, бораго, пекторални трѣви. При дѣханнето на парата трѣба главата да е покрита съ едно голѣмо платно, което да окръжава и сѣдината отъ гдѣто излиза парата. Такива парила се употрѣбляватъ особено за малкитѣ дѣца: за това се покрива люлката на дѣтето съ едно платно дорѣ до пола на стаята, като се остава доста широко мѣсто за хода на парата; трѣбва често да се наблюдава подъ платното да не би парата да е въ твърдѣ голѣмо количество, да не е много горѣща и да не страдае отъ това дѣтето. Въ продължение на всичкото време колкото дѣтето не може да дѣха презъ носѣтъ си, трѣбва да му се дава съ лъжичка малко отъ майка му или друго малко.

Нѣколко пѣти на день и вечеръ преди лѣгание трѣбва да се маже носа и средата на челото съ мазъ. Това средство е добръ познато, просто и твърдѣ добро. Ако има страхъ да не би едно дѣте да хване псевдо-мембранозна хрема, то до пристигването на лѣкаря, трѣбва да се мие носа съ топла вода, да му се направи на дѣтето парова баня и да се маже съ мазъ.

Често хремата се излѣкува ако се стиска нѣколко пѣти носа съ прѣсти въ продължение на четвъртъ часъ.

Едно отъ най-добритѣ средства противъ разнитѣ видове хреми е мирисанието аммониакъ. Зема се 200 грамма аммониакъ, 500 грамма вода и 20 грамма о-де-колонъ; този смѣсъ се държи въ добръ запушено стъкло и всѣкий часъ се турга отъ него по три лѣжници въ една широка сѣдина, която се остава отворита въ стаята на болния.

Остѣръ бронхитъ (кашлица). Тѣзи болѣсть сѣщо произлиза отъ истиванне; въобще тя бива легка и преминува отъ само себе си, особено като се пази чловѣкъ отъ причината която я произвела и като се облича съ по топли дрѣхи. Но ако не се зематъ на време мѣрки и ако болния има лоши предрасположения, тогава бронхита зема лошъ характеръ. За старцитѣ и за онѣзи лица които наследственно иматъ слаби гърди, бронхита повечето пѣти е сериозна болѣсть и трѣбва да се търси помощта на доктора. Нанстина ако възпалението се распространи въ най-тънцитѣ вѣтви на бронхитѣ, бронхита става капиларенъ, което често се случавя въ дѣцата и въ старитѣ и тогава болѣстьта бива скоро смъртоносна, ако не се лѣкува бързо и както се слѣдва. — Ако пъкъ има въ дробовѣтъ туберкули, то бронхита може да предизвика тѣхното гноясване и тѣй да произведе охтика (веремъ); но бронхита може да земе хронически ходъ (да застарѣе) и тогава съставлява онзи катаръ, който тѣй често скѣсява живота на старцитѣ.

Когато наченва бронхита и изглѣжда да бѣде лошъ, трѣбва да се прави на гладно сърдце горѣща баня на краката до колѣнетѣ и на рѣцетѣ до лактетѣ въ продължение отъ 5 до 6 минути, да се носятъ топли дрѣхи, да се лѣжи повече въ

лѣгло, да се пиятъ горѣщи чаеве отъ липовъ цвѣтъ, отъ дивизма, отъ темянуга, отъ пекторални цвѣтове. Въ началото на кашлицата ако се зема три четири пѣти на день отъ една до четири канки Сиденхамовъ лауданумъ каннатъ на захаръ е много добръ и много бързо прекратява болѣстѣта. Ако ли не се намира лауданумъ, то да се направи сѣдующето пие: въ 200 грамма вода да се варятъ въ продължение на 20 минути 3 грамма сухи макови глави, послѣ да се послади и да се дава на часъ по една лѣжница на болния ако той е силенъ или само по половинна лѣжница ако той е слабъ, а като се забѣлѣжи че болния се успокоива, да му се дава по на рѣдко да пие отъ цѣра. На малки дѣца не трѣбва да се дава повече отъ половинна кафяна лѣжничка на часъ. — На мѣсто този цѣръ може да се даде два пѣти на день спрощъ диакодъ по 15 грамма; на слаби хора се дава само половинна отъ тѣзи доза; на дѣца четвъртъ. Препорѣчва се сѣщо да се пие вечеръ преди лѣганне емулзията нарѣчена кокоше мѣлко, което се приготвява така: разбива се единъ желтъкъ отъ яйце съ захаръ и върху него се налива една чаша топла (но не горѣща) вода и се продължава да се бърка. Мирисанието аммониакъ сѣщо е много полѣзно противъ кашлицата, то я прекратява скоро. Ако бронхита е слабъ, болния може да излиза, но трѣбва да се облича и обува добръ; само когато времето е лошо, не трѣбва да излиза.

Кашлицата се спира, ако се употрѣблява миамбалъ, паста отъ бѣлъ слѣзъ, отъ ханапъ, отъ гома и други подобни пекторални средства.

Бронхита, ако се лѣкува добръ, трае само нѣколко дни, но той може да се продължи до 6 недѣли, до 2 мѣсеца. Като се продължи толкова, а особено ако припине и този срокъ, бронхита става вече болѣсть тежка.

Пазете се отъ опѣзи кашлица, която не безпокои много, побързайте да искате съвѣта на единъ опитенъ докторъ; страхувайте се да не би задъ тѣзи кашлица да се криятъ тежки повреди, които ако се не лѣкуватъ на време, ставатъ неиз-

лѣчимъ. Има кашлици зависящи отъ глисти, други отъ стомаха, други пъкъ чисто первически; тѣ всички сѣ леки, но трѣбва да се внимава добръ да се различатъ отъ кашлицата която произлиза отъ органическа повреда въ гърдитѣ, като на примѣръ пневмонія или туберкули; това само единъ опитенъ докторъ може да распознае посредствомъ чукание и слушание на гърдитѣ.

Старата кашлица, която често се срѣща у старитѣ, която изчезва въ топлото лѣтно време и отъ ново се появява при настѣпването на първитѣ студове на есенята, сѣщо трѣбва да се глѣда отъ опитенъ докторъ както зимно, тѣй и лѣтно време; въ това послѣдното време може да се направи опитъ за да се предвари нейното подновяване.

Болнитѣ трѣбва да бѣдѣтъ облѣчени въ вълнени дрѣхы отъ главата до краката, да стоятъ колкото е възможно въ широки, сухи, топли стаи, пзложени къмъ югъ; зимно време да има двойни прозорци, за да се запазва винаги една постоянна и умѣрена температура. Собата сѣщо трѣбва да бѣде добръ устроена. Още отъ края на лѣтото болния всяка вечеръ преди лѣганіе трѣбва да пепушва по една цигара, които да съдържа 30 сантиграмма сухи листа отъ татула (*datura stramonium*); а зимно време да пуше по една такава цигара на всѣки осемъ или десетъ часа. Сутренъ и вечеръ билция да се растрива силно отгорѣ дрѣхитѣ въ продължение поне на 5 минути. Всѣкий день болния да ходи на расходъ на чистъ въздухъ и ясно слънце; да се храни съ мазни чорби, печено месо, млѣко, пѣкон зеленчуци и пѣкон плодове добръ оздрѣли; да пие старо вино въ малко количество и размѣсено съ вода. Болния трѣбва винаги да помни че умѣреността, която е полѣзна за всичкитѣ възрастни, е най силното средство за въстановяването здравието на старцитѣ и да имъ продължи живота.

Здравитѣ и топли яхъри за волове или брави могатъ да бѣдѣтъ полѣзни за лѣченіето на кашлицата, еособенно на старата кашлица; за това обаче трѣбва да има въ яхъра много бублукъ, защото аммоніака, който произлиза отъ гниющия

буклукъ, той помага на болнитѣ гърди. За това въ яхжритѣ които се държатъ чисто, които се пречистватъ често и съвършено, болнитѣ съ слаби гърди на мѣсто да се ползватъ, напротивъ страдаятъ повече, защото нѣма аммонпакъ. Трѣбва ирочее сѣботенъ день да се истегли въ едно кюше на яхжра всичкия буклукъ събранъ презъ недѣлята и да се държи тамъ до идущата сѣбота, когато ще се замѣсти съ буклука отъ слѣдующата седмица; въ яхжра трѣбва да се държи доста добитѣкъ за да поддържа една умѣренна топлина. Въ такива условия ще се направи единъ двоенъ прозорецъ отъ къмъ страната гдѣто пече слънцето; а вжтрѣ въ яхжра ще се направи една рѣдка преграда за стая на болния. Тамъ болния ще намѣри еднаква температура, която е много важна за слабитѣ гърди, въздухъ влаженъ и аммонначенъ, който много успокоива раздразнението на бронхитѣ, най-послѣ слънчевата свѣтлина която като повдига опадналитѣ сили на кожата способствува сѣщо и за оздравяването на грѣднитѣ болѣсти; тѣзи сѣ условията които отъ старо време сѣ направили репутация на яхжритѣ.

Въспаление въ гърдитѣ (дробоветѣ). Подъ това заглавие ще опишемъ болѣститѣ които лѣкаритѣ познаватъ подъ имената: пневмония, плевритъ и плевропневмония. — Обикновено въспалението въ гърдитѣ произлиза отъ едно бързо истиванне, особено ако тѣлото е било много сгорещено отъ упражненіе или отъ друга причина. Истиванието било то вжтрѣшно или вжнѣшно, дѣйствува по сѣщия начинъ. Тѣй напримѣръ, пийте лѣтъ студена вода, когато ви е много горѣщо и вне ще спечелите едно въспаление въ гърдитѣ, сѣщо тѣй както ако въ сѣщитѣ условия вне бихте се изложили на едно течение отъ хладенъ въздухъ, или бихте си лѣгнали подъ сѣнка върху една земя студена и влажна или пъкъ бихте приминали предъ една текуща студена вода; удари нанесени върху гърдитѣ сѣщо могатъ да произвѣждатъ въспаление въ дробоветѣ и въ плевритѣ.

Въспалението въ гърдитѣ наченва съ една силна трѣпка

и бодещъ. Ако възпалението е само въ плевритъ, спречъ ако има плевритъ, тогава болката бива повърхностна и много се осилва при всѣко вдѣхване. Ако болката е дълбока, кашлицата честа и има голѣмо задъшаванне, тогава е пневмония. Храчкитѣ биватъ течни, лигави, ржждиви, кървави; но нѣкога тѣ биватъ чисто крѣвни, когато болѣстѣта е въ най-голѣмата си сила. Пневмонията може да съществува и безъ болки, тогава единъ невнимателенъ наблюдателъ мѣчно може да я распознае, толкова повече че по причина на препятствието което кръвообращението среща въ бѣлитѣ дробове, пулса бива слабъ, малкъ и нѣкога прекъснатъ, което се случаваше също и въ плеврита. Ако дълбокитѣ вдѣхвания произвеждатъ закашляване, то съмнѣнието още повече изчезва даже преди лѣкаря да се освѣтли чрезъ чукање и слушанне.

Въ началото на болѣстѣта, но само въ началото ѝ, се е видѣло щото тя да оздрави отъ една топла баня отъ 37 или 38 градуса, продължена 4 или 5 минути. Тѣзи бани може да бѣде замѣстена съ широки лани, които да покриватъ туловището и които да бѣждѣтъ съставени отъ ленено брашно, или отъ каша брашнина или отъ картофи, отъ бѣлъ слѣзъ, отъ обикновенъ слѣзъ; лавитѣ трѣбва да бѣждѣтъ топли и да се промѣняватъ често за да се поддържа висока температура. Трѣбва също да се турятъ топли нѣща и по краката, особено ако тѣ сѣ истинни. На всѣкий часъ или даже на всѣкий половинъ-часъ да се дава по една лъжица отъ питието приготвено съ макови глави и бързо да се повика доктора. Да се дава на болния да пие топли часве отъ цвѣтъ на дивизма, отъ липовъ или бѣзовъ цвѣтъ или отъ пекторални цвѣтове за да се поддържа едно умѣренно испотяване; ще се полива всѣкий ч съ по малко аммониакъ въ стаята на болния, както казахме за лѣкуваннето на хремитѣ. Болния ще лѣжи въ лѣглото си, достатъчно покритъ; той ще пази тишина и диета. Ако нота е много изобиленъ и ослабява болния, то величината на лавитѣ да се намали, като се задържи обаче една доста широка върху болѣзненото мѣсто, а подъ ризата на болния да

се турятъ топли пешкири за да поематъ пота безъ да истине.

Ако тѣзи средства не произведжтъ очакваното олекчение, то трѣбва да се пусне кръвъ отъ рѣка, съразмѣрно съ силитѣ на болния. Ако не се направи това, то да се турятъ кървави банки или пневици на болното мѣсто до като дойде доктора чиято помощъ въ подобни случаи е необходима. — Ако пота докарва олекчение, той трѣбва да се поддържа. Има страни гдѣто чловѣкъ се поти деня и ноця, тѣй сжщо и пота който предизвикваме е едно отъ добритѣ средства, даже е и необходимо средство за лѣкуванието на остритѣ болѣсти, причинени отъ истиванне, разумѣва се когато нѣма противопоказания.

При диетата, топлинѣ лапи, кръвопусканнето и дѣханието аммониакъ, най добри средства още сж: широки везикатори (япки) и еметика въ доза отъ 40 до 50 сантиграма въ 500 грама подсладенъ настой да се дава по една чорбяна лѣжица на всѣкий часъ; той често се пониса безъ да произвѣде повръщанне или испражнение. Но ако въ началото языка е претваренъ и горчивъ, ако има повдигания или повръщания, силно главоболне, ако пулса е честъ но мекъ, тогава на мѣсто да се направи болния да се поти или да му се пусне кръвъ, да му се даде 10 до 15 сантирама еметикъ въ три или четири чаши възтопла вода и подиръ всѣко повръщанне да испива по една чаша възтопла чиста вода. На слѣдующия день ще се даде на болния 30 или 40 грама рициново масло или седлицова солъ въ 500 грама възтопла вода, отъ която да пие по една чаша на всѣки четвъртъ часъ.

Ако при бодѣжа и кашлицата, пулса е пълнъ и силенъ, лицето червено, тѣлосложеннето силно и языка претваренъ и желтъ, при това има и повдигания, тогава трѣбва първомъ да се пусне кръвъ и послѣ да се даде за повръщанне. Има грѣдни възпаления, които зематъ характера на злокачествена треска; тѣ се лѣкуватъ съ кина или кининъ. Тѣ се срѣщатъ рѣдко; распознаватъ се по тѣхния необичасенъ ходъ, по тѣхнитѣ рѣзки повторения, истински злокачествени пристѣпи. Тя е една отъ най опаснитѣ форми на тѣзи болѣсти, защото лесно

може да се забърка съ другитѣ и тъй да докара лоши слѣдствия.

Пневмонията и плеврита въ старитѣ хора биватъ много по опасни отъ колкото въ младитѣ: могатъ лесно да зематъ форма гнила или адинамична, да докаратъ парализия на бѣлитѣ дробове и задущающъ катаръ. Въ такива случаи сж полѣзни индуктивно електричество, което да възбуди свиванieto на дишателнитѣ мускули, настоя отъ арника и хардалени налагання. Бронхита и пневмонията се срѣщатъ въ дѣцата, както и въ старитѣ и въ пълновъзрастнитѣ. Въ началото ще се употребятъ: лѣжение въ лѣгло, топли лапи върху туловището, топълъ и влаженъ въздухъ който да съдържа малко аммонiakъ; двѣ или три пиевици върху болното мѣсто ако дѣцата сж малки, а петъ или шестъ пиевици за по възрастни дѣца; слѣдъ паданieto на пиевицитѣ ще се остави кръвта да тече най много единъ и половина или два часа и ще се спре съ праханъ претиснатъ съ прѣстъ върху охапването; ако нѣма пиевици то ще се турятъ двѣ или три кърпави банки даже и повече, споредъ силата и възрастта на дѣцата. — Като питие ще се даватъ топлички омекчителни и подсладени тизани, еметикъ отъ единъ до три сантиграмма въ 120 грамма сладка вода отъ която ще се дава по една чорбяна лъжица на всѣкъ часъ. James'овъ прахъ, 2 до 6 сантиграмма за 24 часа, размѣсенъ въ 120 грамма чай отъ липовъ цвѣтъ или отъ теменуга, или отъ некторални цвѣтове, въ които да се стои 4 грамма гомма арабска и се подслади съ 30 гр. сиропъ отъ бѣлъ слѣзъ или медъ.

Въ хроническото възпаление на гърдитѣ има гнойна жидкостъ въ плевритѣ, или гнойникъ въ дробовѣтъ или туберкули. — Както въ остро тъй и въ хроническо течение на възпалението въ гърдитѣ въ каква и да е възраст лѣкуванieto трѣбва да го ръководи само доктора.

(Слѣдва).

Дезенфекция на туберкулазнитѣ храчки.

Храчкитѣ на туберкулазнитѣ посрѣдствуватъ най много за распространение на охтиката. Тѣхната дезинфекция щѣше да бѣде

относителна, ако заразата би могла да става чрезъ дъха. Нъ констатирано е че въ издъхвания въздухъ на охтичевитѣ нѣма туберкулазни бацили.

Това като е тъй, трѣбвало е да се търси начина за дезинфекциране туберкулазнитѣ храчки. Опити сж направени най напредъ за да се дезинфекциратъ на студено позрѣдство много течности считани като антисептични и такива на които употреблението е най лесно: карболова кислота, потаса, синъ камакъ, разтворъ хлорний цинкъ по $\frac{1}{1000}$ и сюлюментъ (Jublimé corrasif) по $\frac{1}{1000}$.

Нъ истологическитѣ изслѣдвания сж показали че бацилитѣ оставатъ толкова много както и прѣди и никакъ не променени въ формата си, това което не доказва че тѣ сж оставали живи. Храчкитѣ сж имали сжщия физический видъ слѣдъ дѣйствието на антисептичнитѣ срѣдства, освѣнъ, ония които сж били подложени на дѣйствието на потасата сж били растопени.

Относително полученитѣ резултати отъ направенитѣ инакулации, излиза на яве, че отъ всичкитѣ употребени течности, даже въ отровни дози, само сюлюментъ сж е показалъ като да е убилъ туберкулозний бацилъ, ъ въ никой кабай инокулиранъ съ храчки подправени съ сюлюментъ $\frac{1}{1000}$ не сж е намѣрило охтика. Нъ трѣбва да се забѣлѣжи, че сюлюментъ въ такава доза е опасенъ да сж остави въ всѣкакви рѣцѣ; за това и нѣма какво много да сж очаква отъ течнитѣ дезинфекционни срѣдства.

Несполуката отъ тая страна е накарала да сж направятъ опити съ топла вода. За това сж били взети препѣлнени отъ бацили храчки, стрити твърдото на дребно, послѣ размѣсени съ стерилизирана вода и съгрѣти отъ 60°, 80° до 100° температура десетъ минути. Прѣзъ всичкото това време храчкитѣ сж били постоянно бъркани за да сж размѣсятъ добръ съ водата и слѣдъ десетъ минути инокулирани четри кобай.

Слѣдователно, отъ тия опити произлиза че бацилитѣ противостоятъ на 60° температура, че на 80° тѣ сж почти всѣкоги убити и че на 100° и даже на 90° тѣ сж всѣкоги убити.

Прочее горѣщата на 100° вода е способна за да убие туберкулозния бацилъ.

За дезинфекциране съ горѣща вода е изнамѣренъ апаратъ, поставенъ при всѣка болнична сала, съ когото въ единъ часъ могатъ да сж дезинфекциратъ 40 плювалници.

У насъ като нѣма никакви подобни апарати, то ний ще съвѣтаваме ония, които иматъ на около си страдающъ отъ охтика, щото

всекий денъ плювалника му или кърпитъ въ конто храчи да ся възваряватъ въ особенъ за тая цѣль съдъ.

Д-ръ Р.

Новитѣ салицилови препарати.

Отъ както се прие въ медицината като неуспоримъ фактъ че салициловата киселина дѣйствува специфически противъ ставния ревматизмъ, особно въ острата му форма, стараяха се да намѣрятъ нѣкои други соли, освѣнъ натра, въ които салицила да си покаже друго нѣкое дѣйствие. Тѣй се откриѣ, салициловия бисмутъ, за когото казватъ че има чудно дѣйствие върху катаръ на стомаха; 2, салициловата магнезия противъ коремния тифъ. Тази последната солъ състонъ отъ дълги безцвѣтни, игли, лесно растворими въ вода и алкоголь, които иматъ горчивъ вкусъ. Дѣйствието на това средство се оказва преди всичко въ изгубването на слабостта, на лошата миризма отъ устата, на метеоризма и на миризмата на испражненията, толкова характеристична. Салициловата магнезия може да се дава въ голѣми дози — отъ 3 до 6 грамма на день, безъ да има нѣкои неприятни побочни дѣйствия; 3, салициловия живакъ (*hydrargyrum salicylicum*). Silva Aranjо прави опити съ тази солъ и съобщи своитѣ резултати въ императорската медицинска академия въ Рио де Жанейро. Ето тѣхъ резултати: 1, *hydrargyrum salicylicum* лесно се смилва въ стомаха и се пренаси добръ отъ него; 2, въ дозитѣ препорѣчани отъ Aranjо той никога не предизвиква *stomatitis*; 3, вътрешно употребявано той дѣйствува противъ сифилиза побързо и по енергично отъ колкото другитѣ живачни препарати; 4, външно употребяванъ този препаратъ има това преимущество предъ другитѣ живачни препарати че твърдѣ бързо заживява ранитѣ и всичкитѣ язви които обикновенно придружаватъ кожнитѣ болѣсти на сифилиса; 5, при паразитнитѣ кожни болѣсти, като: *eczema marginatum*, *pityriasis circinata*, *sykosis parasitaria*, *pityriasis versicolor*, салициловия живакъ не остава назадъ отъ другитѣ препарати употребявани противъ паразититѣ, но има предъ тѣхъ още това преимущество че е свършено безъ миризма и не раздражава, когато дозитѣ съотвѣтствуватъ, на силата и на свойството на болѣстта; 6, въ случаитѣ въ които другитѣ живачни препарати се оказаха безсилни, салициловия живакъ изкоренява найстаритѣ явления на сифилиса. 7, при

проказата (lepra) салициловия живакъ приетъ вътрешно, или външно, даде добри резултати; 8, при бленнорея, хронически или остри, този препаратъ даде отлични резултати; 9, при conjunctivitis catarrhalis и granulosa, както при сифилитическитъ болѣсти на окото салициловия живакъ има таково отлично дѣйствиe щото нему трѣбва да му се даде преимущество предъ всичкитъ другитъ препарати. Салициловия живакъ (C, H, O, Hg) отъ химическата фабрика на Д-ра Фонъ — Гейденъ въ Редербейлъ, близо до Дрезденъ съдържа всѣкога едно и също количество отъ 59% Hg. Той е аморфенъ, бѣлъ прахъ, безъ миризма и безъ вкусъ, отъ нейтрална реакция, много мѣчно се растворя въ вода и въ алкохолъ малко въ врѣла вода и доста лесно въ единъ воденъ растворъ отъ готварска соль. За да се приготви единъ растворъ отъ 4_{0/00} живаченъ салицилъ правятъ тѣй: въ единъ концентриранъ воденъ растворъ отъ 20 грамма готварска соль разстриватъ 10 грамма салициловъ живакъ, сетнѣ изливатъ това въ една чаша и изливатъ раствора, като наливатъ вода до като стане 200 кубически сантиметра. Сетнѣ този растворъ се стоплюва до като стане житкостъта съвършено ясно, а послѣ се притурва 2300 кубически сантиметра вода топла и тогава ще се види че макаръ че е истинаа, житкостъта си остава прозрачна и не ще направи никакъвъ осадкъ. Салициловия живакъ противостои на оцета, виното, млекото и въгленната киселина, само ако се притури нѣкоя минерална киселина, като солената напр. отдѣля свободна салицилова киселина.

Аганѣо съобщилъ на медицинската академия въ Рио де жанейро че той дава салициловия живакъ въ дози отъ 10—25 милиграма 2 пѣти на день, сутрента и вечерта, а въ сериознитъ случаи до 25 милиграма 3 пѣти на день. Въобще обаче 20 милиграма (най добръ въ 2 пѣти) сутрентъ и вечеръ стигатъ. Аганѣо препорѣчва подиръ всѣка една доза да се пие по малко чисто, горѣщо, мѣлко.

Подиръ тѣзи салицилови соли доаждва салицилафениловия ефиръ, или салолъ. Той е единъ бѣлъ, кристаллический, прахъ, безъ миризма и безъ вкусъ. Той се растопява при 42—42° целзий въ една ясна жидкостъ, почти не растворимъ въ вода и въ глицеринъ, лесно растворимъ въ алкохолъ, ефиръ, бензолъ, терпентиново масло, лесно масло, зехтинъ. Салола трѣбва да има нейтрална реакции и да не съдържа нето свободна салицилова киселина, нето карболова: като се турн 1 грамъ салолъ на 30 грамма студена вода и се филтрира тази смѣсь, то филтратъ не трѣбва да се боядиса въ виолетова боя ако се капне една капка на жѣлзноклоренъ растворъ. А единъ алкоголенъ растворъ отъ салола наопаки дава една виолетова боя

съ железния хлоридъ. Салола, както увѣряватъ, дава отлични резултати въ всичкитѣ форми на ревматизма, въ дози отъ 4 до 8 грамма на день. Забѣлжително е че фенола който се съдържа въ доста голѣмо количество въ салола, до 38% не произвѣжда никакви злини. Салола дѣйствува и като антипиретическо средство, въ същата доза. Сетнѣ той се употребява и противъ днабата. Като мѣстно антисептическо средство при катарръ на червата съ метеоризмъ и жѣлтици, при коремния тифъ за дезинфекция на язвитѣ, при холера като мѣстно дезинфицирующе, най сетнѣ за искарване на паразититѣ на червата. Въслѣствие на антисептическото дѣйствие на салола той отлично дѣйствува при ранитѣ по добръ даже отъ нодоформа. За това го употребяватъ при вонещатѣ язви на носа, при истичание на гной отъ ухото, при *blepnorrhagia*. Въ този послѣдния случай взиматъ нѣколко капки отъ алкоголенъ растворъ на салола и го притурватъ къмъ водата. Тѣй като салола не се растворя въ вода, то при инфекциитѣ частитѣ му оставатъ въ съприкосновение съ пикочния каналъ и съ гонококкитѣ. Най сетнѣ салола се употребява и противъ зѣбнитѣ болки, кѣдѣто той помага, както и салицловия натръ.

Д-ръ А. Головина,

Пренасение на холерата чрезъ млѣко.

Брой 15-й на «Wiener Medizinische Presse» съобщава че на послѣднѣо въ единъ вапоръ който стои предъ калкута се наблюдавали нѣколко случая на пренасяннето на холерата презъ млѣко. Отъ 10 матроса които пияха млѣко отъ единъ туземецъ жителъ—9 се разболяха отъ холера и 4 отъ тѣхъ умрѣха. Тѣй като водата за пиеие на вапора се оказа свободна отъ холерни боцилли, то обвиниха млѣкото и назначиха слѣдствие. Оказа се че кравитѣ отъ които се взимаше това млѣко бѣха здрави, но че продавача на млѣкото му наливалъ вода отъ единъ гьолъ въ който бѣха хвърлени холерни испражнения. Именно нѣколкодена преди това въ мѣстността въ която живѣеше поменатия продавачъ на млѣкото дойде единъ индѣецъ боленъ отъ холера испражненитѣ на когото ги хвърляха въ онзи гьолъ отъ кѣдѣто жителитѣ на селото си черпиха вода. Слѣдствие на това бѣше че същевременно съ появлението на първитѣ холерни случаи на вапора и въ селото на продавача на млѣкото избухна една холерна епидемия.

Д-ръ А. Г.

Като допълнение към онова което се писа въ «Медицинското Списание» по въпроса за присаждането на бѣса ще приведемъ слѣдующето съобщение на «Semaine Medicale»: «Единъ 23 годишенъ сълдатинъ е билъ ухапенъ отъ едно бѣсно куче на 15 Февруарий т. г. на 10 часа преди пладнъ въ дѣсната предланъ, Раната е била тутакси пригорена и вече на 11 часа същия денъ, т. е. единъ часъ подиръ ухапването повредения е билъ за първъ пътъ присаденъ въ института на Пастера. При всичко че присажданията отъ този денъ се продължаваха непрекъснато до 5 Мартъ, на 29 Мартъ повредения се разболя отъ бѣсъ и на 1 Априлий умръ отъ него.

Д-ръ А. Г.

Въ заседанието на балнеологическия конгресъ въ Берлинъ на 10 Мартъ т. г. Д-ръ Вессенбергъ събщи своитѣ наблюдения въ р-ху ползата на массажа придруженъ отъ морски бани. Той 12 години вече употребява тази система на лѣкуване и е видѣлъ много добри резултати отъ него при слѣдующитѣ болѣсти: хроническия ревматизмъ съ подуване на ставитѣ, неправилно образуване на callus при тежки пречупвания на кокалитѣ, myositis, старъ lumbago или torticollis, разни невралгии, при разни неврози, както спазмитѣ на писателитѣ или артисти на пиано при paralysis infantilis, хроническа констипация, стари варици, скрофулозни опухолѣ на слезитѣ, ексудати въ малкия тазъ на женитѣ, найсетитѣ остатаци отъ стари перитифити, които по нѣкога съществуватъ цѣли години и могатъ да се приематъ за опухолѣ. Тѣзи добри резултати произлизатъ отъ това че ако морскитѣ бани и морскитѣ източници въобще ускоряватъ обмѣна на веществата въ организма, то и массажа помага на всмукването. Тѣй щото и двѣтъ методи на лѣкуването се основаватъ на еднакви физиологически принципи и естествено е че тѣхната комбинация произвежда само усилено дѣйствие и има отлични резултати при всичкитѣ ексудати, екстравазати, задѣбѣлявания на тсканитѣ, гиперплазии, прираствания, съ една дума при всичкитѣ продукти на възпаление които могатъ да бѣдатъ приети пакъ въ кръвообращеніето безъ вреда.

За това Д-ръ Вессенбергъ препорѣчва на всичкитѣ доктори при банитѣ, а особно на онѣзъ които се намиратъ при морскитѣ бани, массажа, като отлично средство което помага на всмукването (resorption) при такива болѣсти кѣдѣто инакъ не може да се очаква никакво подобрение.

Д-ръ А. Г.

РАЗНИ

Въ вѣстникъ «Пловдивъ» брой 13 срѣщаме една корреспонденция подъ заглавие «Една немарливостъ» въ която пѣкой S. C.

Въ тази кореспонденция на дълго и на широко се расправа какъ се продаватъ у ахтаритѣ пѣкои силнодѣйствующи нѣща, вредителни за човѣшкия организмъ. Като оставимъ на страна расправията за восака, ние ще се спрѣмъ само върху дихлорния живакъ (*hydargyrum bichloratum*). Г. S. C. (не смѣемъ да го наречемъ докторъ) разказва какъ въ единъ градъ въ Южна България нѣколко души се ѣли отъ жито приготвено за упокоение душата на умрѣлитѣ и осѣтили послѣ че устата имъ горѣше и затичаше. Оказало се че житото е било боядисано съ червена боя куцена отъ единъ еврейца, който намѣсто боя имъ даде дихлоренъ живакъ, т. е. сублиматъ. Това послѣдне средство е сега общеприето за промиванне на рацитѣ, безъ да говоримъ за другитѣ неговитѣ употрѣбления и ние не можемъ да се начудимъ отъ вждѣ е намѣрилъ Г. S. C. че боята на дихлоренъ живакъ е червена, когато тя си е бѣла, бѣленичка. Мислиме че намѣсто да се оплаква предъ санитарното управление противъ ахтаритѣ, по полезно би било ако би Г. S. C. позагатналъ нѣщо за онѣзи аптеки които се собственностъ на пѣкои доктори и само за формалностъ се представляватъ като принадлежащи на калфитѣ на тѣзи доктори. Разбирасе че въ този случай експлоатацията на населението е много голѣма, защото докторъ е заинтересуванъ да занеме и повече лекарство и да бѣде то поскъпо.

Въ Австрийската камара неотдавно се станали интересни прения по поводъ на системата на пастера за присаждане на бѣса. Депутатина Д-ръ Розеръ указва на британката на знаменития Хирургъ Билротъ върху системата пастера, основана на опититѣ на асистента на Билрота — Фригъ. До сега не е можало още да се състави ясно понятие за цѣната на това лѣкуване, защото човѣка не трѣбва да става предметъ на съмнителни експерименти. Оратора цитира едно изражение на Билрота че презъ присаждане здрави хора могатъ да се

разболѣятъ отъ бѣсъ и свършва тъй: «Ние можемъ по добръ да употребимъ нашитѣ пари за други цѣли отъ колкото за да ги проваждаме въ Парижъ, да даваме възможностъ на пастера да продължава своитѣ шарлатании («викове» браво»). Председателя на камарата смети за нужно да прекрати дебатитѣ, като каза че въпроса за пастеровата метода на присаждането бѣса не стои на дневенъ редъ, а работата се касае до отпущанне пари за печатанieto на протоколитѣ на цѣлия хигиенически конгрессъ, а не само до пастеровата метода. (N. F. P.)

Въ 9-ия Пловдивския полкъ се появи доста силенъ тифъ и при това въ такова време което не може да се нарече обикновено за появлянето на тази болѣсть. Спорѣдъ едната версия причинната на тази болѣсть е не доброто въ хигиеническо отношение помѣщение на войницитѣ, при всичко че медицинския персоналъ на полка е взелъ енергични мѣрки за устраниването на причинитѣ на болѣстьта, а по другата версия причинната на болѣстьта се чалтъцитѣ които обикалятъ казармитѣ и въ които се сѣе оризъ. Ние разбираме се не можемъ да дадемъ сериозностъ на послѣдната версия, защото до колкото знаемъ чалтъцитѣ се сачо источници на появлянето на блатната треска. Военното министерство е проводило единъ експертъ за изучаването на въпроса на влиянието на чалтъцитѣ върху здравето. Много е любопитно да видимъ резултата на тѣзи изследвания.

А.

Берлинската полиция, като иска да тури край на разпространяването на тайнитѣ лѣкове, се обърна къмъ съдѣйството на гласността. Редакциитѣ на вѣстницитѣ се получили списъка на тѣзи средства, който съдържа 166 лѣкове, тъй щото печата може вече да приема обявления за тайнитѣ средства и да предупрежда публиката отъ тѣхното употребуване.